

PARAADT PARTICIPATIeregLEMENT

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN 20 JANUARI 2020

Aanwezige leden: Annie Guns, Guido Torrez, Guido Wyseure, Guy Vloebergs, Hilde Dumortier, Jan Horemans, Jan Vanderlinden, Katy van Londen, Marie-Anne Delanote, Patrick Platton, Raymond Ronsmans, Sabrina Janssens en William Blomme

Genderverhouding: 8 mannen, 5 vrouwen

Moderator/verslaggever: Tom Vanhoren, participatieambtenaar

***

De vergadering wordt geopend om 20:00 en iedereen wordt welkom geheten. De burgemeester is verontschuldigd maar was er graag bij geweest bij de start van de vergadering om zijn waardering door te geven voor iedereen die zich engageert in deze eerste Paraadt-participatieraad.

De krijtlijnen van de kadernota Participatie 2.0 worden nog eens bondig overlopen aan de hand van de presentatie ervan tijdens de infoavond van 9 januari 2020. Het voorstel is om vandaag géén prioriteit te geven aan de vormen van inspraak en participatie die nu al vervat zitten in de huishoudelijke reglementen van de gemeenteraad en het OCMW. Die worden ook opgenomen in het participatiereglement.

De deelnemers maken de volgende bemerkingen bij de concrete vragen waarover het bestuur graag het advies van de Paraadt wil:

1. Hoeveel leden moet een participatieraad tellen?

- Mikken op 21 deelnemers voor een participatieraad als deze is te hoog gegrepen. Daar lijkt eensgezindheid over en dat bewijst ook de realiteit: we zijn vandaag met dertien deelnemers, er is geen loting nodig geweest.

Jan Horemans: “Als zich een grote groep kandidaten aandient is het wenselijk het max. aantal niet te laag te houden. Ik zou het dus op 21 behouden. Het gaat tenslotte over burgerparticipatie en initiatief. Wel zou ik voorzien dat -om erkend te worden en om de representativiteit van het advies toch wat te garanderen- er een minimum gedefinieerd wordt. Daarbij lijkt 5 of 6 mij een mooi aantal.”

- Zoals eerder al vastgesteld in een gemeenschappelijke nota van de voorzitters van de huidige adviesraden cumuleren een aantal mensen het lidmaatschap van verschillende adviesraden. Om overlap te vermijden en efficiënter te werken, zouden ruimere adviesraden een oplossing kunnen bieden. Daarbij kunnen een aantal domeinen gegroepeerd worden: vrije tijd, welzijn en omgeving bijvoorbeeld. Onder zo’n ruimer opgevatte ‘omgevingsraad’ zouden dan de bestaande milieu-, landbouw- en verkeersraad kunnen ondergebracht worden. In wisselende samenstellingen kan zo’n raad zich dan buigen over specifieke onderwerpen. De grotere diversiteit van een ruimere raad is ook een pluspunt en vermijdt mogelijke dominantie van actiegroepen.

Annie Guns: “We kunnen ook vastleggen welke maatschappelijke geledingen dienen vertegenwoordigd in een bepaalde subraad, bijvoorbeeld jeugd sport, senioren, omwonenden...”

- Zo'n ruimer thematisch pad is een interessante piste. De kans om zo nieuwe mensen te betrekken rond bepaalde onderwerp vergroot ook.
- De mengeling van statuten van de verschillende 'subraden' maakt het dan weer minder evident.
- In de wetenschap dat gaandeweg onvermijdelijk mensen afhaken is het best dat je qua ledenaantal ruim genoeg mikt en de pool zo groot mogelijk maakt bij aanvang. Iedereen heeft het alsmat drukker en het is zaak om voldoende reservisten/plaatsvervangers te voorzien.
- Misschien is twaalf of dertien deelnemers, het aantal van vandaag, wel een goed streefcijfer. Daarbij moeten bijvoorbeeld minstens 8 personen aanwezig zijn op de vergadering.

Jan Vanderlinden: "Dit is een tweederde-quorum met een gewone meerderheid van de helft plus één om iets gestemd te krijgen."

Jan Horemans: "Het samenvoegen van raden kan het aantal vergaderingen voor sommigen beperken. Maar op zich mag dat geen streefdoel zijn. Stel dat een aantal burgers een participatieraad wil rond milieu. Dan moet dat kunnen zonder dat daar landbouw, verkeer of ... bij hoort. Als burger engageer je je voor een onderwerp. Verplicht worden om dan ook andere onderwerpen er bij te nemen is dan niet correct. Theoretisch zou dit zelfs kunnen resulteren in het oprichten van een nieuwe participatieraad die dan slechts 1 onderwerp behandelt."

Jan Horemans: "Om te vermijden dat bij zeer grote participatieraden systematisch een groot deel van de leden niet komt opdagen, kan je een min. aanwezigheid voorzien. Daardoor kan je het aantal leden op termijn terugbrengen naar het aantal actieve leden waardoor je bij eventuele stemming sneller aan het vereiste quorum komt."

- Iemand oppert dat je voor de besluitvorming zou kunnen opteren voor het systeem van dubbele meerderheden.

Jan Vanderlinden: "Zie voorgaande."

- Misschien is het wel belangrijker om de bovengrens eventueel open te laten en vooral een minimumaantal op te leggen en te werken met criteria rond leeftijd, belangengroepen, gender...

Jan Vanderlinden: "Opgelet voor een mogelijk discriminatie-effect."

Guy Vloebergs: "Geen limiet van deelnemers (bovengrens) in een participatieraad: indien een vereniging of persoon beantwoordt aan de vereisten van de raad en wenst lid te worden, mag deze niet geweigerd worden.

Jan Vanderlinden: "Is het risico niet groot dat je met een groot aantal mensen rond de tafel gaat terechtkomen waarbij vergaderen niet echt gaat lukken(iedereen wil het woord)."

Katy van Londen: "Na enige reflectie over de mogelijke scenario's ben ik wel te vinden voor bovengrens van 21 personen."

- De wettelijk verplichte tweederde-genderverhouding maakt het niet makkelijk.
- Het is een mogelijke piste om het lidmaatschap van een iemand na een bepaald aantal afwezigheden automatisch op te zeggen.

Guido Torrez: "De samenstelling van een participatieraad zou toch dienen te worden afgebakend om de werkbaarheid enerzijds en het draagvlak anderzijds te verzekeren. Vandaar mijn voorstel:

minimum 6 leden en maximum 15 leden. Ook bijzonder nuttig om de continuïteit te waarborgen is de aanduiding van een plaatsvervangend voorzitter.”

Annie Guns: “11, 13 of 15 leden lijkt mij een mooi aantal, ook afhankelijk van de aard van de participatieraad, want niet iedere raad gaat evenveel leden nodig hebben. Minimum de helft van de leden dient aanwezig te zijn om tot een besluit te komen, liefst in unanimité. Liefst ook oneven aantal om in geval van géén unanieme beslissing toch tot een besluit te komen.”

Guy Vloebergs (over de werking van de huidige cultuurraad): “Bij veel activiteiten wordt een werkgroep gevormd bestaande uit leden van het bestuur soms aangevuld met afgevaardigden van verenigingen.”

Jan Vanderlinden: “Je zou kunnen opteren om over te gaan tot loting wanneer het vervangers betreft voor zover de effectieven aan een evenwichtig en weloverwogen aantal komen. Diegenen die om welke reden dan ook x aantal keren afwezig blijven zouden dan automatisch vervangen worden en de opgeroepen gevraagd te zetelen als effectieven indien zij akkoord gaan.”

Hilde Dumortier: “Ik zou persoonlijk eerder gaan voor een minimum en eventueel maximum (wellicht een luxeprobleem). Indien je met plaatsvervangers werkt, wordt dan doorgaans een plaatsvervangend voorzitter onder de leden aangeduid en per effectief lid een plaatsvervanger. Een lid dat verhinderd is voor een vergadering contacteert dan zijn plaatsvervanger en brengt de voorzitter ervan op de hoogte. De vraag die ik mij hierbij stel is of je mensen gaat vinden die als plaatsvervanger willen deelnemen. Iemand die zich engageert voor iets zal liever effectief zetelen.”

Raymond Ronsmans: “Ik ben geen voorstander om te werken met plaatsvervangers. Die zijn dikwijls niet aanwezig op de vergaderingen en volgen ook de debatten niet die op de vergaderingen gebeuren. Als ze dan eens moeten optreden, dan kunnen ze vaak moeilijk volgen in de discussies, weet ik uit ervaring. Wat het aantal betreft, opteer ik het aantal te houden op 15 personen omdat er toch nooit 21 personen zich gaan aansluiten. Of we kunnen 21 als een maximaal aantal beschouwen. Bij stemming moet 2/3 personen aanwezig zijn en ook met 2/3 meerderheid van de aanwezigen. Indien er geen 2/3 personen aanwezig zijn om te stemmen, dan kan de vergadering 14 dagen later terug samen geroepen worden om te stemmen ongeacht het aantal aanwezigen.”

Katy van Londen: “In het systeem met plaatsvervangers geloof ik ook niet echt.”

Jan Horemans: “Indien er zich te veel kandidaten aandienen (max aantal of gender gerelateerd) is loting een eerlijke werkwijze. Ik zou er echter zeer sterk voor pleiten om alvorens tot loting over te gaan, eerst enkele andere criteria voorrang te geven. Zo kan na gender, eerst nog gekeken worden naar maatschappelijke geleiding (al dan niet van toepassing), vervolgens naar leeftijd (bv 25% leeftijdsgroep 17-34j, 30% leeftijdsgroep 35-54j, 20% leeftijdsgroep 55-64j en 25% leeftijdsgroep 65+j – dit sluit afgerond +/- aan bij de huidige demografische verdeling van Huldenberg) en tenslotte naar aandeel deelgemeente. Uiteraard dienen deze sleutels niet altijd gebruikt. Wanneer het over een participatieproject gaat dat enkel bvb Neerijse aanbelangt, is dit laatste irrelevant. Maar andere criteria hanteren voor over te gaan tot loting garandeert een correctere representativiteit. Loting is een eerlijke selectiemethode bij gelijkwaardige kandidaten.”

Jan Horemans: “Ik heb geen probleem met een plaatsvervangend voorzitter, maar zie niet onmiddellijk de noodzaak. Als ik het goed begrijp is het in de toekomst aan de participatieraad -in casu de voorzitter- om de vergaderingen bijeen te roepen. Ik ga ervan uit dat hij dan zelf aanwezig is op de door hem voorgestelde datum. Indien op het laatste ogenblik verhinderd, kan in de vergadering zelf een dagvoorzitter gekozen worden.”

Sabrina Janssens: “Indeed niet meer dan 15 personen. In verband met de plaatsvervangers, heb mijn twijfels hierover. Aanduiden van voorzitter, secretaris, schatbewaarder en contactambtenaar (Tom). Optie: bij stemming heeft elk lid een stem en kan bij afwezigheid, een volmacht afgeven aan de voorzitter.”

2. Mogen schepenen of andere mandatarissen, gemeenteambtenaren... lid zijn van een participatieraad? Onder welke voorwaarden?

- Er is een zekere terughoudendheid over het lidmaatschap van schepenen of andere mandatarissen in de participatieraden. De schijn van partijdigheid moet in ieder geval weggenomen worden en voorzichtigheid is geboden.
- Anderzijds is de aanwezigheid van schepenen of andere mandatarissen soms wenselijk omdat ze kort op de bal kunnen spelen en direct advies kunnen geven. Op die manier kunnen sommige discussies sneller uitgeklaard worden.
- Het principe met ‘gastaanwezigheden’ te werken vindt bijval: schepenen of andere mandatarissen kunnen specifiek uitgenodigd worden om hun expertise en advies te delen over bepaalde onderwerpen.

Jan Vanderlinden: “Die ‘gasten’ kunnen ook uit andere gemeenten komen.”

Annie Guns: “Het is inderdaad nuttig om af en toe een deskundige ter zake uit te nodigen. Er dient eventueel budget voorzien te worden als die persoon dient vergoed te worden voor zijn of haar verplaatsingskosten bijvoorbeeld.”

- De rol van de thematisch betrokken ambtenaar ligt nog anders. Zijn of haar aanwezigheid is zeker nodig bij de bespreking van operationele onderwerpen die uitvoering geven aan beleidsbeslissingen. Dat de ondersteunende ambtenaar zich terugtrekt bij de bespreking van onderwerpen rond beleidsadvies is een mogelijke piste.
- Over wie het verslag maakt van de vergaderingen van de participatieraden is geen eenduidigheid. Een aantal leden lijken vast te houden aan het idee dat die taak toekomt aan de thematisch betrokken ambtenaar. Voor de dorpsraden is dit geen issue aangezien mandatarissen of ambtenaren die enkel bijwonen op uitnodiging. Een aantal leden spreekt zich er niet over uit.

Guido Torrez: “Het streven naar een zo groot mogelijke onafhankelijkheid werd reeds gebetonneerd bij de definitie van de positionering van de participatieambtenaar. Het zou dan ook contradictorisch en ondermijnend zijn mocht er te soepel worden omgesprongen met de vertegenwoordiging van verkozenen in diezelfde raad. Het is uitermate belangrijk dat de participatieraad permanent blijft geeft van onafhankelijkheid en ook iedere schijn of zweem van partijdigheid uitsluit. Daarom is een zeer duidelijke keuze noodzakelijk: geen verkozenen die deel uitmaken van de Huldenbergse gemeenteraad en geen ambtenaren die werkzaam zijn in de gemeente Huldenberg. Uiteraard kan eenieder als expert bij een vergadering worden uitgenodigd.”

Annie Guns: “Het secretariaat (uitnodigingen, verslagen opmaken en versturen enz...) moet (met uitzondering van de dorpsraden) door de gemeente verzorgd worden, in dit geval de participatieambtenaar (?). Het zijn immers allemaal vrijwilligers die in hun vrije tijd deel uitmaken van de raden.”

Guy Vloebergs: “Aanwezigheid van de ambtenaar op de samenkomsten is een vereiste. De aanwezigheid van de politiker kan in sommige gevallen interessant zijn. Denk bijvoorbeeld aan de uitleg van de schepenen over de vooruitgang in het intergemeentelijk samenwerkingsproject (IGS).

Indien het verslag door de raad zelf moet opgemaakt worden, moet de raad een secretaris benoemen die dan ook deel uitmaakt van het bestuur.”

Hilde Dumortier: “In verband met de onpartijdigheid kan je een algemene bepaling opnemen waarbij ieder lid zich ertoe verbindt om zich te onthouden indien hij of zij zich in een toestand van onverenigbaarheid bevindt of er een kans is op partijdigheid. Bij een burgerinitiatief lijkt het mij normaal dat een van de leden het verslag maakt, dat kan een vrijwilliger zijn of een soort van beurtronde. Ik zou wel nooit iemand hiertoe verplichten. De rol van voorzitter en verslaggever wordt best door twee aparte personen gedaan. De voorzitter kan het verslag dan achteraf met de verslaggever doornemen alvorens rond te sturen.”

Raymond Ronsmans: “Ik sta er volledig achter dat de ambtenaar het verslag maakt en het daarna doorstuurt naar de leden van de vergadering, zoals het nu en vroeger ook gebeurde .”

Katy van Londen: “Ambtenaar als expert, niet als verslaggever. Aan te duiden lid van vergadering. Wat de clausule over onpartijdigheid betreft, sluit ik me aan bij voorstel Hilde.”

Jan Horemans: “Schepenen of mandatarissen per definitie niet om onafhankelijkheid te verzekeren. Ze kunnen door de participatieraad wel uitgenodigd worden op vergaderingen omwille van hun kennis over een bepaald onderwerp. Zij vervullen dan enkel een informatieve functie en nemen niet deel aan de discussie.

Een gemeenteambtenaar wat mij betreft wel maar niet in een participatieraad die handelt binnen zijn eigen werkdomein. Ik zie geen onafhankelijkheidsprobleem indien bvb een milieuambtenaar zou willen deelnemen aan een participatieraad rond erfgoed of cultuur.

Als de gemeente personeel ter beschikking zou stellen om de secretariaatsfunctie op te nemen is dit aardig meegenomen. Maar het is niet gangbaar dat bij een burgerinitiatief (wat een participatieraad tenslotte is) de gemeente dit op zich moet nemen. Het feit dat bepaalde burgerinitiatieven erkend kunnen worden speelt daarbij geen rol.

Enige mogelijke uitzondering hierop zou den de participatieraden kunnen zijn die op vraag van het bestuur in leven geroepen worden. Je kan dan argumenteren dat het bestuur -als vragende partij- zijn aandeel levert door het secretariaat op zich te nemen.”

3. In welke mate moet bij de samenstelling rekening gehouden worden met de genderverhouding van de deelnemers, hun leeftijd, hun band met Huldenberg (wonen, werken, schoollopen...), hun taal?

- Er is eensgezindheid dat je inwoner van Huldenberg moet zijn om deel te nemen aan de verschillende participatievormen. Wie een nauwe band heeft met de gemeente maar er niet woont, kan zich laten vertegenwoordigen door een inwoner. Uitzonderingen hierop dreigen precedentes te scheppen.

Annie Guns: “Hoe moet er aangetoond worden welke band/link men met de gemeente Huldenberg heeft opdat men zich via een inwoner laat vertegenwoordigen?”

- In dat verband is er een grotere vrijheid mogelijk bij de samenstelling van werkgroepen die ontstaan en onder de werking van een advies-, dorps- of participatieraad vallen. Daar kan lossere en informelere mee omgesprongen worden.

- Dat de voertaal tijdens vergaderingen en van de verslagen het Nederlands moet zijn, lijkt voor iedereen een evidentie.

Jan Horemans: “Zich laten vertegenwoordigen door een inwoner als men buiten de gemeente woont kan niet. De persoon die zich laat overtuigen door iemand buiten de gemeente zetelt daar als inwoner en niet als vertegenwoordiger van... Iedereen die in een participatieraad zetelt heeft een mening die gevormd wordt door tal van externe elementen (met inbegrip van de mening van mensen buiten de gemeente)

De genderverhouding zal altijd een probleem blijven. In sommige participatieraden heeft men ervoor gekozen om met effectieve en plaatsvervangende leden te werken. Het effectief lid is dan vaak de echtgenote van de man die plaatsvervangend lid is. De echtgenote gaat dan nooit naar de vergadering terwijl de plaatsvervangende man wel gaat. Maar op papier wordt de genderverhouding wel gerespecteerd. Heeft de gemeente bij het erkennen van een participatieraad de mogelijkheid om -mits onderbouwd argument en na aangetoond dat men voldoende initiatieven genomen heeft om de verhouding te respecteren- toch een afwijking toe te staan ?”

4. Hoe laten organisaties of bedrijven zich vertegenwoordigen in een participatieraad?

Organisaties kunnen telkens iemand anders binnen de organisatie afvaardigen in functie van de beschikbaarheden en het thema. De voorwaarde om inwoner van Huldenberg te zijn, is niet vereist.

Jan Horemans: “Geen probleem met de aanduiding van een afgevaardigde, maar ik zou wel opteren voor een vaste vertegenwoordiger. Als het gebruik van effectieve en plaatsvervangende leden niet aan te raden is omdat de vervangers het grootste deel van de tijd de debatten niet kunnen volgen omdat ze te sporadisch aanwezig zijn (zie opmerking van Raymond Ronsmans), dan geldt dit uiteraard wanneer een bedrijf vandaag persoon x, morgen persoon y en vervolgens persoon z afvaardigt.

Bovendien zou voor bedrijven of verenigingen- dezelfde vereiste moeten gelden als voor private personen i.e. een zetel in de gemeente of aantoonbare verankering of belang binnen de gemeente en het afgevaardigd lid moet wonen binnen de gemeente. Is dat niet het geval dan kan nog altijd een persoon werkend voor een bedrijf of behorend tot een vereniging en inwoner van Huldenberg deel uitmaken van de participatieraad, maar dan niet als vertegenwoordiger van... (zie ook mijn eerste punt onder 3.) het is logisch dat hij dan de mening van zijn bedrijf of vereniging deelt en verdedigt, maar dan is hij lid en niet de vereniging of het bedrijf.”

5. Hoe organiseert het bestuur de loting van deelnemers bij participatieraden waartoe het zelf het initiatief neemt?

- Het principe van loting blijft veel weerstand oproepen, hoewel er niet veel alternatieven zijn om een objectieve selectie te maken uit een onwerkbaar hoog aantal leden.
- Loting zal in de praktijk misschien niet heel vaak nodig zijn, hoewel de wettelijk verplichte tweederde-genderverhouding ook bij kleinere aantallen soms tot moeilijkheden kan leiden.
- Loting zou het laatste middel moeten zijn om een selectie te maken, opperen verschillende leden. Je kan daartoe zo veel mogelijk criteria inbouwen (verhouding, vereiste vertegenwoordiging van bepaalde geledingen...).
- Ook een stemronde zou een uitweg kunnen bieden.

Guido Torrez: “De loting is te beschouwen als een laatste selectiemiddel om de maximale samenstelling van de raad niet te overstijgen nadat criteria van gender, leeftijd, spreiding over het grondgebied... in rekening werden gebracht. Loting is ondertussen ook aanvaard in een participatietraject van de Duitse Gemeenschap en het Brussels Gewest, geïnspireerd door de G1000 voorstellen van David Van Reybrouck.”

Jan Vanderlinden: “Mij lijkt ouderdom een juiste trigger: jeugd, werkenden, 60+... Iedere geleding heeft zijn noden (als vervanger kan je misschien zo een tekort aan leeftijdsgroep wegwerken om discriminatie uit te sluiten).”

Guy Vloebergs: “Loting: NOOIT invoeren.”

6. Welk budgetbedrag is nodig voor de werking van een participatieraad? Waarvoor kan het gebruikt worden, in de wetenschap dat dit los staat van het doe-budget waarmee (grotere) activiteiten kunnen georganiseerd worden? Hoe wordt dat budget beheerd?

- Een concreet bedrag daarop plakken is moeilijk. Het bestuur heeft de nodige informatie om uit te rekenen hoeveel jaarlijks reëel wordt uitgegeven aan administratie, drukwerk, drank tijdens vergaderingen...
- Het idee om met een activiteitenbudget te werken dat jaarlijks moet worden ingediend bij het begin van het werkingsjaar is een mogelijke piste.
- In de kadernota is nog onvoldoende aangegeven of uitgewerkt hoe participatieraden activiteiten die ze willen organiseren kunnen laten financieren. Door middel van een vast budget of met een toelage per activiteit?

Guy Vloebergs: “Vandaag de dag worden de administratieve kosten, drukwerk... gedragen door de gemeentelijke diensten: wij hebben geen zicht op deze onkosten. In de toekomst zouden de dienst én de raad 1 budget kunnen indien voor 1 jaar.”